

schap eene geenszins nuttelooze en overtollige zaak wordt geacht. Want deze herinnering is vooral in ons land noodig en voor onzen volksaard, die, en niet geheel ten onrechte, den naam heeft van wijsgeerige beschouwingen afkeerig te zijn en meer met kleinigheden en détails van praktischen aard dan met beginselen en theoretische beschouwingen zich in te laten.

Allereerst dus acht ik noodig om alle misverstand en duisterheid te verwijderen, dat de vraag beantwoord worde:

Wat is philologie?

't Zal ons blijken, dat die vraag waarlijk niet overbodig is.

Zullen we nu, om tot een juist begrip van de philologie te komen de afleiding en het taalgebruik raadplegen? Op zich zelf is deze weg altijd aanbevelingswaardig, maar in dit bijzondere geval staan wij voor de moeilijkheid, dat het woord wel zeer oud, maar in de bijzondere beteekenis, die wij hebben te verklaren, betrekkelijk jong is en daarenboven in een tijdperk van overgang verkeert.

Eigenlijk begint de philologie reeds met den oudsten uitlegger van Homerus, Theagenes uit de 6de eeuw v. Chr. 1); de Sophisten in de 5de eeuw breidden haar uit door hunne leer over de rhe-

„Je besser die Ordnung und Systematisirung ist, desto grösser kann auch die Anhäufung der Einzelheiten werden, ohne dass der Zusammenhang leidet.“ Vorträge und Reden 1884, I p. 128. Indem wir also die Thatfachen der Erfahrung denkend zusammenfassen und Begriffe bilden, seien es nun Gattungsbegriffe oder Gesetze, so bringen wir unser Wissen nicht nur in eine Form, in der es leicht zu handhaben und aufzubewahren ist, sondern wir erweitern es auch, da wir die gefundenen Regeln und Gesetze auch auf alle ähnlichen künftig noch aufzufindenden Fälle auszudehnen uns berechtigt fühlen.“ I pag. 130.

Dat niet alle begrippen aldus gevormd worden kan ook de meest besliste empiricus niet loochenen.

1) Tatiani Assyrii Oratio ad Graecos pag. 120 ed. Otto, Jenae 1851: *Θεαγέννης τε ὁ Πηγῆνος κατὰ Καμβύσην γεγονώς*. — Schol. in Iliad. 20, 67; ed. Dind. vol. IV, pag. 231, 28: *οὗτος μὲν οὖν τρόπος ἀπολογίας ἀρχαῖος ὡν πάντων καὶ ἀπὸ Θεαγένεως τοῦ Πηγῆνου, ὃς πρῶτος ἔγραψε περὶ Ὀμήρου*.